

Årlig plan mot kränkande behandling, mobbning och diskriminering

Styrdokument

Datum och paragraf: 2025-09-17 § XX

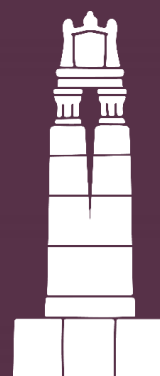
Beslutsfattare: Bildningsnämnden

Trygghetsplan

Årlig plan mot kränkande behandling, mobbning och diskriminering

Eda kommun 2026-09-15

Gärdesskolan

Årlig plan mot kränkande behandling

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
1.1 Syfte	3
1.2 Omfattning och giltighetstid	4
1.3 Ansvarsfördelning	4
2 Hur blev det?	5
3 Var är vi?	5
3.1 Metoder som har använts vid datainsamlingen	5
3.2 Barns, elevers, personals samt vårdnadshavares delaktighet	6
3.3 Vad visade datainsamlingen avseende kränkande behandling och diskriminering?	7
3.4 Resultat och analys	7
4 Vart ska vi?	10
5 Hur gör vi?	10
6 Riktlinjer och rutiner vid uppkomna situationer	11
7 Definitioner	11

Årlig plan mot kränkande behandling

1 Inledning

Kränkande behandling, mobbning och diskriminering får inte förekomma i förskolor, skolor eller andra verksamheter enligt skollagen. Verksamheterna måste arbeta aktivt med att förebygga och åtgärda kränkningar. Kränkande behandling benämns i skollagen (2010:800) 6 kapitlet och kapitel 1 i skollagen och läroplaner samt diskrimineringslagen (2008:567)

Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter om åtgärder mot kränkande behandling. Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

1.1 Syfte

Syftet med planen mot kränkande behandling är att skapa en trygg och säker miljö för alla barn och elever i Eda kommun. Huvudmannen ska säkerställa att alla barn och elever kan känna sig trygga och respekterade i förskolan och skolan, och att de har möjlighet att utvecklas och lära sig i en positiv och stödjande miljö. För att uppnå syftet med planen är det viktigt att det finns ett förebyggande arbete och tydliga rutiner i förskola och skola.

Ett annat syfte med planen mot kränkande behandling är att huvudmannen säkerställer att alla barn och elever har en utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero.

Kränkande behandling kan ha allvarliga och långsiktiga konsekvenser för barn och elever, såsom psykisk ohälsa, sämre skolresultat och minskad trivsel i förskola och skola. Därför är det viktigt att ha en plan mot kränkande behandling för att förebygga och hantera sådana situationer. Planen syftar till att uppnå följande

mål:

- Att förebygga och förhindra kränkande behandling i förskola och skola

Årlig plan mot kränkande behandling

- Att skapa en kultur av respekt och inkludering i skolan
- Att säkerställa att alla barn och elever har en utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero
- Att ge huvudmannen och personalen verktyg och strategier för att hantera och förebygga kränkande behandling
- Att säkerställa att alla barn och elever har tillgång till en trygg och säker miljö för lärande och utveckling

1.2 Omfattning och giltighetstid

Trygghetsplanen omfattar alla enheter inom bildningsförvaltningen i Eda kommun. Styrdokumentet gäller till dess att det uppdateras, vilket sker inför varje läsår.

1.3 Ansvarsfördelning

Huvudman

- Ansvarar för att en Årlig plan mot kränkande behandling tas fram och implementeras
- Ansvarar för att personalen får utbildning och stöd för att hantera kränkande behandling
- Ansvarar för att planen följs upp och utvärderas

Rektor

- Ansvarar för att planen implementeras och följs på skolan
- Ansvarar för att personalen får utbildning och stöd för att hantera kränkande behandling
- Ansvarar för att skolan har en tydlig och väl fungerande rutin för att hantera kränkande behandling
- Ansvarar för att föräldrar och elever informeras om planen och hur den ska implementeras

Personal

- Ansvarar för att följa planen och rapportera alla incidenter av kränkande behandling
- Ansvarar för att skapa en trygg och inkluderande miljö för alla elever
- Ansvarar för att stödja och hjälpa elever som har blivit utsatta för kränkande behandling
- Ansvarar för att delta i utbildning och fortbildning för att hantera kränkande behandling

Årlig plan mot kränkande behandling

2 Hur blev det?

Trygghetsplanen för föregående läsår har utvärderats på flera olika nivåer. Dels genom diskussioner i trygghetsteamet, vilket är ett team bestående av representanter från samtliga arbetslag, samt rektor, socialpedagog och kurator. Representanterna från arbetslagen tar med det som sägs i arbetslagen, angående trygghet. Elevernas åsikter tas vara på utifrån vad som framkommer på klassråd och elevråd. Både lågstadiet och mellanstadiet genomförde i slutet av läsåret en "digital trygghetsvandring" med syftet att få kunskap om deras upplevda trygghet på skolan.

Vi har i trygghetsteamet diskuterat huruvida planen är levande eller ej. Teamets samlade upplevelse är att merparten av trygghetsplanens åtgärder har genomförts. Samtidigt har inte rastaktiviteter kunnat organiseras med den kontinuitet som planerats och trygghetsvandringen genomfördes endast under höstterminen. Planen har inte heller uppdaterats löpande när nya insatser och arbetssätt har tillkommit. Planen för läsåret 25/26 har på så sätt inte varit helt representativ för det trygghetsarbete som vi har genomfört på Gärdesskolan under läsåret.

3 Var är vi?

3.1 Metoder som har använts vid datainsamlingen

För att få en nulägesbild har data samlats in med hjälp av följande metoder.

Skolenkäten:

Skolenkäten genomförs läsårsvis och besvaras av elever, personal och vårdnadshavare. Enkäten ger en överblick över upplevd trygghet, studiero, lärandemiljö och ledarskap. Svaren sammanställs och analyseras för att identifiera styrkor och utvecklingsområden som finns på skolan.

Draftit (dokumentationsverktyg):

Draftit är skolans verktyg för att hantera och dokumentera kränkingsärenden. I systemet kan vi se statistik kopplade till kränkingsärenden, som exempelvis vart kränkningar sker eller vad det är för typ av kränkning.

Årlig plan mot kränkande behandling

Elevrådsmöten:

Elevrådsmöten är ett forum där elever får möjlighet att framföra sina åsikter, uppmärksamma problem och föreslå förbättringar. Elevrådet representerar en viktig del i skolans demokratiska arbete och används som kompletterande källa till de mer strukturerade datainsamlingsmetoderna.

3.2 Barns, elevers, personals samt vårdnadshavares delaktighet

Delaktighet från barn, elever, personal och vårdnadshavare är en grundpelare i vårt trygghetsskapande arbete. På vår skola arbetar vi med att skapa forum där alla dessa grupper ges möjligheter att påverka verksamheten, särskilt i frågor som rör trygghet, trivsel och lärande.

Elevernas inflytande är särskilt prioriterat, och vi har byggt upp en styrkedja mellan klassråd, elevråd och trygghetsteam. Klassråden utgör grunden för elevinflytande där elevernas åsikter och upplevelser fångas upp. Dessa förs vidare till elevrådet, där representanter från samtliga klasser möts regelbundet. Elevrådet har en central roll och fungerar som en kanal där elevernas röster får konkret genomslag. Det finns en stark koppling mellan elevrådets arbete och trygghetsteamet, vilket möjliggör att frågor som rör trygghet och trivsel snabbt kan hanteras och omsättas i åtgärder. Flera av de förbättringar som genomförts i skolmiljön har sitt ursprung i idéer som eleverna lyft i klassråden.

Utöver elevrådsarbetet involveras eleverna även genom utvecklingssamtal och skolmöten där eleven deltar. Dessa forum är viktiga för att stärka elevens delaktighet och upplevelse av att bli lyssnad på.

Vårdnadshavarnas delaktighet säkras genom utvecklingssamtal, föräldramöten och föräldraråd. Skolan betonar vikten av att bygga goda relationer mellan hem och skola, med mentorskapet som central funktion. Mentorn har en nyckelroll i det dagliga trygghetsarbetet och fungerar som en nära kontaktperson både för elev och vårdnadshavare. Genom att arbeta med vår **samsynstriangel** lyfter vi vikten av gemensamt ansvar och ett enhetligt förhållningssätt mellan elev, hem och skola.

Personalens delaktighet säkras genom arbetslagsmöten, deltagande i trygghetsteamet, kompetensutveckling samt gemensamma forum för reflektion och

Årlig plan mot kränkande behandling

erfarenhetsutbyte. Personalens engagemang i skolans värdegrundsarbete och trygghetsfrågor är avgörande för att skapa en inkluderande och tillitsfull miljö.

3.3 Vad visade datainsamlingen avseende kränkande behandling och diskriminering?

Under läsåret 25/26 inkom totalt **160 anmälningar** om misstänkt kränkande behandling. Av de anmälda händelserna bedömdes cirka **75 %** efter utredning utgöra kränkande behandling, vilket motsvarar cirka **120 ärenden**. En fjärdedel av de anmälda händelserna bedömdes efter utredning inte utgöra kränkande behandling, vilket visar vikten av att fortsatt utveckla skolans arbete med att förebygga och hantera både kränkningar och konflikter.

Statistiken visar att **pojkar är överrepresenterade** både som utsatta (65 %) och som utsättare (88 %). Flickor står för en mindre andel av både utsatthet och utsättande, men utgör fortfarande en betydande grupp bland de utsatta (35 %).

Den vanligaste formen av kränkning är **fysisk kränkning (42 %)**, följt av **verbal (24 %)** och **psykosocial (17 %)**. Detta tyder på att många konflikter tar sig konkreta och synliga uttryck som exempelvis slag, samtidigt som en betydande del handlar om ord, utfrysning eller andra sociala handlingar. Andelen ärenden som rör diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier är lägre, men dessa områden behöver fortsatt uppmärksamhet då de kan få stora konsekvenser för den enskilde eleven.

När det gäller ålder är elever i de yngre årskurserna mest representerade. **Förskoleklass till årskurs 4 står tillsammans för cirka 85 % av de anmälda fallen**, med högst andel i årskurs 2 och 4 (20 % vardera). Detta talar för att det förebyggande arbetet behöver ha ett särskilt fokus på yngre elever

Nästan **hälften av alla kränkningar sker på skolgården (48 %)**, vilket gör den till den klart mest utsatta miljön. Därefter följer klassrum (13 %) och fritidshem (12 %). Resultatet skulle kunna peka på att situationer med mindre vuxennärvaro eller många samtidigt sociala interaktioner innebär störst risk för kränkningar.

Sett över läsåret varierar antalet anmälningar mellan månaderna. Flest ärenden rapporterades i **september (24)**, följt av **januari och februari (20 vardera)** samt **november (19)**. Antalet ärenden minskade tydligt under oktober (6). Antalet ärenden varierar under läsåret, med högst antal anmälningar i september, januari och februari. Det finns därför anledning att följa utvecklingen över tid och undersöka om det finns återkommande mönster kopplade till terminsstarter eller andra perioder under läsåret.

Årlig plan mot kränkande behandling

Sammanfattningsvis visar statistiken att det förebyggande arbetet särskilt bör fokusera på yngre elever, pojkars sociala samspel och konflikthantering samt ökad vuxennärvaro och strukturerade aktiviteter på skolgården, där den största andelen kränkningar sker.

Resultaten från **skolenkäten** 2025, visar att en stor majoritet av eleverna upplever skolan som trygg. 48 procent uppger att de känner sig trygga helt och hållet och ytterligare 35 procent till stor del, vilket innebär att totalt 83 procent uppger att de känner sig trygga i hög eller mycket hög grad. Även elevernas möjlighet att vara sig själva visar en positiv utveckling, där 42 procent svarar helt och hållet och 31 procent till stor del.

Elevernas trygghet i relation till skolans vuxna är fortsatt stark. 74 procent uppger att de aldrig är rädda för någon vuxen på skolan och 15 procent att det sällan händer. 77 procent uppger också att de helt och hållet eller till stor del litar på att vuxna agerar om någon elev blir illa behandlad.

Samtidigt finns **utvecklingsområden**. Framför allt syns en försämring när det gäller elevernas upplevelse av vuxennärvaro och uppsikt på raster. Endast 20 procent uppger att vuxna alltid har koll på vad som händer på rasten och 31 procent svarar ofta, vilket är lägre än tidigare läsår. Även om den samlade bilden av tryggheten är positiv behöver skolan därför fortsatt fokusera på trygghet i elevernas inbördes relationer, vuxennärvaro och elevernas möjlighet att känna sig trygga och vara sig själva i skolmiljön.

Vårdnadshavarnas skattningar är mer negativa än elevernas. En stor andel vårdnadshavare upplever att deras barn ibland är rädda för andra elever och fler vårdnadshavare än tidigare upplever att deras barn inte kan vara sig själva i skolan. Skillnaden mellan elevernas och vårdnadshavarnas upplevelser är viktig att följa upp i det fortsatta trygghetsarbetet.

3.4 Resultat och analys

Sammantaget visar underlaget att tryggheten på skolan är relativt god för en stor del av eleverna, samtidigt som det finns tydliga områden där skolan behöver fortsätta utveckla det förebyggande och främjande arbetet. Under läsåret 2025/26 inkom 160 anmälningar om misstänkt kränkande behandling. Efter utredning bedömdes cirka 75 procent, motsvarande omkring 120 ärenden, utgöra kränkande behandling. Att en fjärdedel av anmälningarna inte bedömdes som kränkande behandling visar samtidigt att skolans arbete även behöver omfatta konflikthantering och socialt samspel.

Årlig plan mot kränkande behandling

Skolgården är det tydligaste riskområdet, där 48 procent av de anmälda kränkningarna sker. Klassrum och fritidshem följer därefter med 13 respektive 12 procent. Detta kan kopplas till skolenkäten, där endast 20 procent av eleverna uppger att vuxna alltid har koll på vad som händer på rasten och 31 procent svarar ofta. Sambandet gör raster och skolgård till ett tydligt prioriterat område, med behov av ökad och mer strategiskt placerad vuxennärvaro samt goda förutsättningar för positiva aktiviteter och socialt samspel.

Den vanligaste formen av kränkning är **fysisk kränkning**, följt av verbal och psykosocial kränkning. Det visar på behov av fortsatt arbete med elevernas sociala samspel, konflikthantering och språkbruk. Pojkar är tydligt överrepresenterade både bland utsatta och som utsättare, vilket gör pojkars sociala samspel och gruppdynamik till ett viktigt område att uppmärksamma. Statistiken visar dock inte vad överrepresentationen beror på, varför detta behöver följas upp genom exempelvis observationer och dialog med elever och personal.

Även **åldersfördelningen är tydlig**, där elever från förskoleklass till årskurs 4 står för cirka 85 procent av de anmälda fallen. Det talar för ett särskilt fokus på yngre elevers sociala utveckling, samspel och konflikthantering.

Skolenkäten ger samtidigt en mer nyanserad bild. **83 procent av eleverna uppger att de känner sig trygga helt och hållet eller till stor del**, varav 48 procent känner sig trygga helt och hållet. 73 procent uppger att de helt och hållet eller till stor del kan vara sig själva. Elevernas trygghet i relation till skolans vuxna är en tydlig styrka: 89 procent uppger att de aldrig eller sällan är rädda för någon vuxen och 77 procent litar helt eller till stor del på att vuxna agerar om någon elev blir illa behandlad.

Samtidigt skattar **vårdnadshavarna tryggheten lägre än eleverna**. En stor andel upplever att deras barn ibland är rädda för andra elever, och fler vårdnadshavare än tidigare upplever att deras barn inte kan vara sig själva i skolan. Skillnaden mellan elevernas och vårdnadshavarnas upplevelser är viktig att följa upp och kan ge ytterligare information om elevers trygghet som inte fullt ut fångas av skolans övriga underlag.

Sammantaget finns flera **styrkor att bygga vidare på**, framför allt elevernas grundläggande upplevelse av trygghet och den höga tilliten till skolans vuxna. De viktigaste utvecklingsområdena är trygghet mellan elever, vuxennärvaro på raster, yngre elevers sociala samspel, konflikter och fysiska kränkningar samt att bättre förstå skillnaden mellan elevernas och vårdnadshavarnas upplevelser.

Årlig plan mot kränkande behandling

4 Vart ska vi?

Vi ser ett fortsatt behov av insatser som syftar till att trygga vår skolgård. Vi ser även ett behov stärka värdegrundsarbetet utifrån att vi bland annat noterat ett oroande språkbruk på skolan.

Skolan ser även ett behov av att förbättra samarbetet med vårdnadshavare, bland annat i trygghetsarbetet. Vi ser även att vi i större utsträckning behöver använda oss utav de kompetenser vi faktiskt har i kommunen, både inom vår egen förvaltning och även exempelvis socialtjänst.

Sammantaget är målsättningen att minska förekomsten av kränkande behandling och konflikter samt stärka eleverna upplevelse av trygghet och delaktighet på Gärdesskolan.

5 Hur gör vi?

Enhetens åtgärder läsåret 2026/2027

Skolan ser en möjlighet att stärka arbetet med värdegrund kommande läsår med hjälp av projektet Lika Olika. Projektet kommer genomsyra hela verksamheten och täcka både skola och fritids. Vår förhoppning är att både lektioner och raster kommer att omfattas. Både trygghetsteamet och elevrådet kommer ha mycket fokus på Lika Olika för att hela skolan ska vara engagerad.

Åtgärder/aktivitet	När	Ansvarig
Lika Olika – värdegrundsarbete i klassrummet	En gång i veckan	Varje mentor ansvarar för genomförandet i sin klass.
Rastaktiviteter – Lika Olika/RF SISU	Löpande under läsåret	All skolpersonal
Tätare samarbete med bland annat skolsocionomer och familjestödjare – för att förbättra samarbetet med vårdnadshavare	Löpande under läsåret. Samordnas främst via det skolsociala teamet och trygghetsteamet	Rektor och EHT har det huvudsakliga ansvaret.

Årlig plan mot kränkande behandling

6 Riktlinjer och rutiner vid uppkomna situationer

Följ Riktlinjen för kränkningsanmälan samt Rutin vid kränkande behandling, diskriminering och trakasserier, båda dokumenten finns tillgängliga på intranätet under Styrdokument A-Ö)

7 Definitioner

7.1 Kränkande behandling

Skollagens definition av kränkande behandling är ”ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet”. Varken diskriminering eller kränkande behandling får förekomma i förskolor, skolor och andra verksamheter enligt skollagen. Skyldigheten att förebygga och åtgärda diskriminering respektive kränkande behandling regleras dock till stor del i olika lagar: diskrimineringslagen och skollagen.

7.2 Mobbning

Begreppet mobbning finns inte i skollagen. En vanlig användning av ordet är om ett barn eller en elev blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid upprepade tillfällen. Kränkande behandling kan vara något som bara händer en gång. Kränkande behandling är ett bredare begrepp, som kan innefatta mobbning men även andra kränkande beteenden.

7.3 Diskriminering och trakasserier

Förenklat är diskriminering att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha sin grund i någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Årlig plan mot kränkande behandling

Det finns sex former av diskriminering. Två av dessa är trakasserier och sexuella trakasserier. Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.